

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Warszawa, dnia 1 lipca 2014 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mirosław Granat – przewodniczący
Stanisław Biernat
Zbigniew Cieślak
Teresa Liszcz – sprawozdawca
Marek Zubik,

protokolant: Grażyna Szaligo,

po rozpoznaniu, z udziałem skarżących oraz Sejmu, Prokuratora Generalnego i Rzecznika Praw Obywatelskich, na rozprawie w dniu 1 lipca 2014 r., połączonych skarg konstytucyjnych:

1) Grzegorza Bokuniewicza o zbadanie zgodności:

a) art. 88 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.) w zakresie, w jakim przewiduje obligatoryjne wymierzenie przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta administracyjnej kary pieniężnej za usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia, z art. 2, art. 21 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1-3 Konstytucji,

b) art. 89 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody w zakresie, w jakim ustala administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 ust. 1 tej ustawy, w wysokości trzykrotnej opłaty za usunięcie drzew lub krzewów ustalonej na podstawie stawek, o których mowa w art. 85 ust. 4-6 tej ustawy, bez możliwości zmniejszenia wysokości tej kary lub odstąpienia od jej wymierzenia ze względu na szczególne okoliczności danej sprawy, takie jak stan zdrowotny wyciętego drzewa, rodzaj i rozmiar wyrządzonej szkody, stopień zawnienia sprawcy szkody, jego motywację i sposób zachowania się, a także jego warunki i właściwości osobiste, z art. 2, art. 21 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1-3 Konstytucji,

2) Izabeli i Grzegorza Łaskiewiczów o zbadanie zgodności art. 88 w związku z art. 85 ust. 1 i 2 oraz art. 89 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody w zakresie, w jakim prowadzi do obligatoryjnego wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej za usunięcie, bez zezwolenia właściwego organu administracji, drzewa, bez względu na okoliczności faktyczne sprawy i w obligatoryjnej wysokości, tj. w zakresie, w jakim przepisy te nie przewidują możliwości uwzględnienia kontratypów lub usprawiedliwionych okoliczności, nie dokonują różnicowania sankcji w zależności od stanu żywotności drzewa, nie przewidują różnicy pomiędzy drzewem żywym a martwym oraz w zakresie braku proporcjonalności wymierzonej kary administracyjnej w stosunku do wagi naruszonego dobra, z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji,

3) Andrzeja Ceby o zbadanie zgodności art. 88 ust. 1 pkt 2 i ust. 3-5 oraz art. 89 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody w związku z § 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 października 2004 r. w sprawie stawek opłat dla poszczególnych rodzajów i gatunków drzew (Dz. U. Nr 228, poz. 2306, ze zm.) i lp. 2 załącznika do tego rozporządzenia i w związku z obwieszczeniem Ministra Środowiska z dnia 16 października 2007 r. w sprawie stawek opłat za usunięcie drzew i krzewów oraz kar za zniszczenie zieleni na rok 2008 (M. P. Nr 77, poz. 828) z art. 2, art. 21 ust. 1, art. 64 ust. 1, art. 86 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

4) Kazimiery i Władysława Pierogów o zbadanie zgodności art. 88 ust. 1 pkt 2 i art. 89 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody z art. 2 oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji,

5) Elżbiety Porczyńskiej o zbadanie zgodności art. 88 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 83 ust. 6, art. 85 ust. 1 i 2 oraz art. 89 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody w zakresie, w jakim prowadzi do obligatoryjnego wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej za usunięcie, bez zezwolenia właściwego organu administracji, drzewa, bez względu na okoliczności faktyczne sprawy i w obligatoryjnej wysokości, tj. w zakresie, w jakim przepisy te nie przewidują indywidualizacji odpowiedzialności administracyjnej wyrażonej w administracyjnej karze pieniężnej odpowiednio do istniejących konkretnych okoliczności stanu faktycznego w zakresie uwzględnienia kontratypów, zwłaszcza stanu wyższej konieczności lub usprawiedliwionych okoliczności niezależnych od posiadacza nieruchomości, tj. zniszczenia drzewa przez siły przyrody, nie dokonują różnicowania sankcji w zależności od stanu żywotności drzewa oraz w zakresie braku proporcjonalności wymierzonej kary administracyjnej w stosunku do wagi naruszonego dobra, z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji,

orzeka:

I

Art. 88 ust. 1 pkt 2 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842) przez to, że przewidują obowiązek nałożenia przez właściwy organ samorządu terytorialnego administracyjnej kary pieniężnej za usunięcie bez wymaganego zezwolenia lub zniszczenie przez posiadacza nieruchomości drzewa lub krzewu, w sztywno określonej wysokości, bez względu na okoliczności tego czynu, są niezgodne z art. 64 ust. 1 i 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

II

Przepisy wymienione w części I tracą moc obowiązującą z upływem 18 (osiemnastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto postanawia:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654) umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.

Mirosław Granat
Stanisław Biernat
Zbigniew Cieślak
Teresa Liszcz
Marek Zubik (votum separatum)